

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De voorzitter van het College van Gedeputeerde Staten Zeeland

Provincie@zeeland.nl

Media en Creatieve Industrie

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Onze referentie
46535440

Bijlagen
8

Datum

13 JUNI 2024

Betreft Reactie op zienswijzen Provinciale Staten inzake toetreding provincie
Zeeland tot de gemeenschappelijke regeling Zeeuws Archief

Geachte voorzitter van het College van Gedeputeerde Staten Zeeland,

Zoals u bekend zal het Rijk, zodra de nieuwe Archiefwet in werking treedt, uit de gemeenschappelijke regelingen met de Regionale Historische Centra (RHC's) treden. Het Rijk en de elf RHC's zullen hun samenwerking vanaf dat moment in een andere, langdurige vorm voortzetten waarbij het uitgangspunt is dat de RHC's zich kunnen blijven ontwikkelen als beheerder en hoeder van de bij de RHC's aanwezige archieven, en zich kunnen positioneren als centrum voor gezamenlijk archief- en informatiebeheer voor decentrale overheden en als digitaal kenniscentrum in de regionale context. Naast blijvende inhoudelijke kennisuitwisseling met het Nationaal Archief, vergt dit duidelijke financiële afspraken tussen het Rijk en de RHC's. Dit geldt ook voor de relatie tussen het Rijk en het Zeeuws Archief.

Momenteel zijn het Zeeuws Archief en de provincie Zeeland in overleg over een mogelijke toetreding van de provincie tot de Gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum 'Zeeuws archief' (hierna: de gemeenschappelijke regeling Zeeuws Archief). Ik vind dit een positieve ontwikkeling. Dit overleg heeft er toe geleid dat het college van Gedeputeerde Staten van Zeeland een positieve grondhouding heeft aangenomen over toetreding en dat het ontwerp van de nieuwe gemeenschappelijke regeling in het kader van de zienswijzeprocedure inmiddels is voorgelegd aan Provinciale Staten. Op 15 maart 2024 heeft Provinciale Staten een viertal zienswijzen kenbaar gemaakt aan Gedeputeerde Staten¹

¹ Zienswijze Provinciale Staten Zeeland aan gedeputeerde Staten Zeeland d.d. 19 maart 2024. De daarin genoemde zienswijzen zijn: "1. Provinciale Staten vinden het van belang dat alvorens de provincie toetreedt formeel bevestigde langjarige afspraken met het Rijk worden gemaakt over de hoogte, duur en indexering van de financiële bijdrage van het Rijk. 2. PS vinden het van belang dat alvorens de provincie toetreedt formeel bevestigde langjarige afspraken met het Rijk worden gemaakt over de hoogte, duur en indexering van de financiële bijdrage voor de huur, beheer en onderhoud van de gebouwen van het Zeeuws archief. 3. PS verzoeken bij het Rijk erop aan te dringen snel duidelijkheid te verschaffen over de definitieve uittredingsdatum. 4. Voorts vinden PS het wenselijk dat Zeeuwse overheden deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling, zeker als zij via een DVO diensten afnemen van het Zeeuws Archief."

In deze brief geef ik graag een reactie op drie van de vier zienswijzen, zoals ook besproken tijdens het bestuurlijk overleg van 3 juni jl. tussen gedeputeerden van der Velde, van der Maas, de Bat en mijzelf. Het betreft de twee zienswijzen over de duur, de hoogte en de indexering van de bijdrage van het Rijk ná uittreding uit de gemeenschappelijke regeling Zeeuws Archief, en de zienswijze over de inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet. Op de vierde zienswijze ga ik niet in omdat het niet aan mij is om daarop te reageren.

Onze referentie
46535440

Kader

De relevante kaders en stukken met betrekking tot de financiële bijdrage van het Rijk voor het beheer van de bij de RHC's aanwezige rijksarchieven ná uittreding van het Rijk uit de diverse gemeenschappelijke regelingen, waaronder de gemeenschappelijke regeling Zeeuws Archief, zijn:

- a. de artikelen 3.1, 3.2 en 3.3 van het wetsvoorstel voor de nieuwe Archiefwet;
- b. de brief van de staatssecretaris van OCW aan de voorzitters van de RHC's van 9 april 2024 over het toekomstig huisvestingsstelsel en het aanbesteden van het onderhoud;
- c. artikel 7 van het bestuursconvenant tussen de Regionale Historische Centra en de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, d.d. 1 februari 2024;
- d. de side-letter van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap bij dit bestuursconvenant, d.d. 1 februari 2024;
- e. de brief van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aan de besturen van de RHC's, d.d. 25 november 2022;
- f. de brief van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht en aan gedeputeerde staten van de provincie Utrecht, tevens in afschrift aan de besturen van de RHC's, d.d. 26 april 2022;
- g. de brief van de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media aan de besturen van de RHC's, d.d. 15 december 2021; en
- h. de brief van de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media aan het Gelders Archief, met afschrift aan de andere RHC's, d.d. 15 juni 2018.

Alle bovengenoemde documenten zijn voor de volledigheid bijgevoegd bij dit schrijven.

Inwerkingtreding

Op het moment dat de nieuwe Archiefwet in werking treedt, zal het Rijk uit de gemeenschappelijke regeling Zeeuws Archief treden. Onlangs heb ik de Tweede Kamer geïnformeerd dat ik – onder voorbehoud van behandeling van de wet in het parlement - inzet op inwerkingtreding per 1 januari 2026.²

² Kamerstukken II 2023/24, 35 968, nr. 10, p. 2
(<https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2024D13925>).

Overdracht beheertaak

Gelijktijdig met de uittreding zal de minister van OCW op grond van artikel 3.1, eerste lid, aanhef en onderdeel a, van de nieuwe Archiefwet, de taken en bevoegdheden met betrekking tot de bij het Zeeuws Archief aanwezige rijksarchieven overdragen aan het dagelijks bestuur van het Zeeuws Archief.

Onze referentie
46535440

Financiële vergoeding

In het geval van overdracht van de genoemde taken en bevoegdheden verstrekt de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap op grond van artikel 3.2 van de nieuwe Archiefwet een specifieke uitkering aan het Zeeuws Archief. Deze specifieke uitkering wordt verstrekt voor het beheer van het overgedragen rijksarchief, en omvat evenals in de huidige situatie een dekking van de huisvestingskosten (huur, beheer, onderhoud en instandhouding) van het Zeeuws Archief.

De hoogte van de rijksbijdrage is sinds de jaren '90 van de vorige eeuw aangepast aan de stijging van loon- en prijskosten volgens de daarvoor geldende regels en procedures (indexering). Indien loon- en prijsbijstelling wordt toegevoegd aan de OCW-begroting ten behoeve van de RHC's blijft het voornemen van het Ministerie van OCW om deze middelen uit te keren aan de RHC's.

De minister zal de bijdrage van het Rijk voor de genoemde specifieke uitkering baseren op de bijdrage van het Rijk in het laatste jaar vóór uittreding. In 2023 gaat het in totaal om een bedrag van € 3.520.952 (€ 1.566.165 voor de beheertaak en € 1.954.787 voor huur, beheer, onderhoud en instandhouding).

De specifieke uitkering aan het Zeeuws Archief treedt – evenals het geval is voor de specifieke uitkeringen aan de andere RHC's – in werking vanaf het moment dat het delegatiebesluit ingaat. Dit valt samen met de datum van inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet en is voorzien op 1 januari 2026. Het is de bedoeling dat de specifieke uitkering in de tweede helft van 2024 vorm krijgt zodat het Zeeuws Archief zich kan voorbereiden op de nieuwe wijze van financieren en verantwoorden. Het opstellen van de specifieke uitkering zal in samenspraak met het bestuur van het Zeeuws Archief plaatsvinden. Waar nodig en gewenst zal afstemming met de mogelijk nieuwe deelnemers in de gemeenschappelijke regeling Zeeuws Archief plaatsvinden.

In mijn brief aan de voorzitters van de RHC's van 9 april jl. gaf ik aan dat ik in de loop van 2024 afspraken over de huisvesting wil vastleggen met die RHC's die hebben meegedaan aan de 'pilot huisvestingsstelsel'. Over de gemaakte afspraken zal ik u later dit jaar informeren.

Langjarige samenwerking

De voorgenomen uittreding uit de gemeenschappelijke regeling Zeeuws Archief is geen einde van een jarenlange samenwerking, maar een nieuw hoofdstuk in die samenwerking. Eerder spraken ook voormalig minister Slob (brief van 15 december 2021) en voormalig staatssecretaris Uslu (brief van 25 november 2022) zich in deze zin uit.

Op 1 februari 2024 hebben de staatssecretaris van OCW, de voorzitters van de

besturen van de RHC's en de algemene rijksarchivaris het bestuursconvenant Duurzame Samenwerking Ministerie van OCW en de RHC's getekend. Met dit convenant is vastgelegd dat zowel OCW als de RHC's ook na de uittreding van OCW een duurzame relatie aangaan voor het beheer van de rijkscollectie. Het convenant bevestigt dat OCW ondanks het uittreden niet de handen van de RHC's aftrekt. Het convenant is mede opgesteld om mogelijke nieuwe partners vertrouwen te bieden voor het toetreden tot de gemeenschappelijke regeling.

Onze referentie
46535440

De nieuwe Archiefwet kent slechts een zeer beperkt aantal mogelijkheden om de beheertaak voor de betreffende collecties, en daarmee ook de bijbehorende financiële bijdrage vanuit OCW, in te trekken: op eigen verzoek van het RHC, bij gebrekkig beheer of aanmerkelijk tekortschieten door het RHC waardoor de toegankelijkheid van de collecties in gevaar komt en bij een beleidsmatige heroverweging door de minister. In dit laatste geval dient een termijn van vijf jaar in acht genomen te worden.

Tot slot

Ik ben van harte bereid om met u in overleg te blijven en spreek de hoop en de verwachting uit dat de inhoud van deze brief er mede toe leidt dat ook de gedeputeerde staten van Zeeland toetreedt tot de gemeenschappelijke regeling Zeeuws Archief.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Fleur Gräper-van Koolwijk